

## Hofstade Hekkestraat: wegenis en rioleringswerken

### 1 Gemotiveerd advies

#### 1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Binnen deze archeologienota werd een bureauonderzoek uitgevoerd. **Hiermee werd het archeologisch vooronderzoek volledig uitgevoerd.** Er zijn voldoende gegevens beschikbaar om met voldoende zekerheid een uitspraak te kunnen doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed, de waarde daarvan en de omgang hiermee.

#### 1.2 De afwezigheid van een archeologische site

Gelet op de landschappelijke, historische en archeologische informatie, samen met het recente gebruik van het terrein, kan wel sterk vermoed worden dat er geen archeologische site aanwezig is. De afwezigheid van een archeologische site kan niet strikt aangetoond worden, maar binnen de contouren van de geplande werken is de **bewaring van relevante archeologische informatie hoogst onwaarschijnlijk**. Voor de zone van het nieuwe fietspad tussen de Spuimeersenweg en de Doorsteeklaan hebben opgravingen in de jaren 1980 aangetoond dat er zich archeologische restanten bevinden die in verband kunnen worden gebracht met het **Hof ten Hamme**. Deze lagen liggen echter onder dikke alluviale afzettingen en zullen in het kader van de huidige werken niet worden aangesneden.

#### 1.3 De impactbepaling

Ondanks de belangrijke bodemingrepen die deze werken teweeg zullen brengen, zal de **effectieve verstoring** van het bodemarchief **beperkt** zijn, vooral omdat de aanleg van een collector onder de bestaande rijweg reeds voor een diepgaande verstoring heeft gezorgd (ca. **4 m** onder het maaiveld). De hele omgeving is **ingericht als industrieterrein**, de straatzijdes zijn quasi volledig bebouwd en overgrote deel van het projectgebied is **verhard** (Hekkestraat, Alverenbergbaan, Spuimeersenweg) en voorzien van nutsleidingen en rioleringen. Voor het fietspad tussen de Spuimeersenweg en de Doorsteeklaan is de bodemingreep beperkt tot 45 cm. Opgravingen in deze zone hebben aangetoond dat er zich laatmiddeleeuwse lagen op een diepte van **1 tot 1,5 m** onder het maaiveld liggen.

Gezien de bestaande infrastructuur, is de verwachting dat de aanleg van de rijweg (-71 cm), de parkeerplaatsen en de trottoirs (-27 cm) en het fietspad (-27 cm) grotendeels zullen samenvallen met de bestaande opbouw en **nauwelijks of geen impact** zullen hebben. Dit is ook deels het geval voor de boomputten en beide bufferbekkens, hoewel deze laatsten een nieuwe, weliswaar plaatselijke en beperkte verstoring kunnen veroorzaken. De nieuwe DWA- en RWA-leidingen (gemiddeld -1,2 m)

liggen soms buiten het bestaande gabarit, hoewel het gedeelte onder de rijweg vermoedelijk reeds voor een groot deel vergraven is bij de aanleg van de collector.

#### 1.4 De waardering van de archeologische site

Er zijn een aantal gegevens die het mogelijk maken om de verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed in te schatten. Ons baserend op landschappelijke gegevens, cartografisch materiaal en historische bronnen kunnen we in deze fase een verwachtingspatroon formuleren voor het projectgebied.

- Het projectgebied bevindt zich **buiten (ten westen van) de historische kern van Hofstade**. Het is een historisch-archeologische realiteit dat de bewoning zich in het verleden concentreerde in deze dorpskern, en dat vanaf men een dergelijke kern verlaat, de densiteit sterk afneemt.
- Op basis van de historische kaarten kunnen we stellen dat de **huidige indeling (straatracés) van het projectgebied en de omgeving minstens tot de 18<sup>de</sup> eeuw** teruggaat. Dit betekent dat er hoogstwaarschijnlijk voor de late middeleeuwen en vroegmoderne periode behalve de wegtracés zelf – die wellicht zijn vervangen door de huidige wegenis – geen archeologische sporen te verwachten zijn. Aangezien het gros van de straten binnen het projectgebied steeds zijn **oorspronkelijk tracé heeft behouden**, wordt bewoning die zich eventueel langsheen deze straten zou kunnen bevinden, niet aangesneden, aangezien het merendeel van de werken binnen de grenzen van de huidige wegenis blijft.
- Het betreft lagergelegen, **eerder natte, deels alluviale terreinen** (zie hoogtemodel en bodemkaart). Dit maakt ze minder aantrekkelijk voor vroegere menselijke occupatie.
- Het projectgebied en de omgeving is **reeds in aanzienlijke mate ingericht** en de straatzijdes quasi integraal bebouwd (zie Foto 9). De bestaande wegenis en collector (ca. 4,00 m onder het maaiveld) binnen het projectgebied zorgden reeds voor een duidelijke verstoring van de ondergrond.
- Voor het nieuwe fietspad dat de Spuimeersenweg met de Doorsteeklaan verbindt, hebben archeologische opgravingen bij de aanleg van het nabije waterzuiveringsstation aangetoond dat de zone van de oude Dendermeander mogelijk gebruikt werd als omgrachting van het laatmiddeleeuws **Hof ten Hamme**, maar dat de sporen zich onder dikke alluviale pakketten van **1 tot 1,5 m** bevinden.
- Gelet op de **lijnvormige aard van het merendeel van de werken** en de **reeds bestaande verstoringen** biedt een verder onderzoek **weinig mogelijkheid tot een vergroting van het kennispotentieel**. De nieuwe wegenis zal grotendeels de oude vervangen en betekent dus quasi geen nieuwe verstoring. De ontworpen riolering zal deels buiten het gabarit van de huidige collector gebeuren en vormt een deels nieuwe verstoring. Deze werken (rioleringssleuf) bieden echter **weinig of geen mogelijkheid** om een **ruimtelijk inzicht** te verwerven in de eventueel aangetroffen sporen. Hetzelfde argument is van toepassing op de aanleg van de nieuwe bufferbekkens. Hier heeft nog geen aantoonbare verstoring plaatsgevonden, maar de smalle aard van deze structuren biedt geen mogelijkheid tot ruimtelijk inzicht en bijgevolg weinig kansen tot een structurele vergroting van het kennispotentieel. Hier moet ook de **beperkte oppervlakte** van deze bufferbekkens in rekening gebracht worden. Een dergelijke oppervlakte verder archeologisch onderzoeken is kosten-baten beschouwd, zeker in een dergelijke landschappelijke context, immers niet zinvol.

### 1.5 De bepaling van de maatregelen

Gezien het lijnvormig tracé van de werken, het feit dat deze grotendeels zullen plaatsvinden binnen reeds ingericht terrein, gelet ook op de natte bodems en de aanwijzingen voor dikke alluviale pakketten op minstens een deel van projectgebied, is het **potentieel op kennisvermeerdering** dan ook **zeer gering** en een **verder(e) archeologisch vooronderzoek/opvolging** van de werken lijkt dus, kosten-baten beschouwd, **niet aangewezen**. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde meldingsplicht.

## 2 Programma van maatregelen

Niet van toepassing.